

## **Efesusdan Poolbed Efesusdan Yaa Kerek Keendoon**

### *Kerek Kee Komo Dowad Wongkoon*

Poolbed kerek kee Efesusdan yi anam andi kuu kainok ande wongkoon, ambarakmi dowadban. Kowe, God ye amun kerundi yemoon kedmengkandande wongkoon. Kwane, ye kangkon nub anam andi yaambéd komarewa kere dobaranuub ande korokboon. Efesus kuu siti darewoob kadwandimbon. Pool yoom Sailas yoom kuu Yesu ye weng amun kanyare daandiwen kuu Efesus aom nande weng amun dakmiwen. Amaanbed Pool kuu weeb ayoobmimiib kuyaom doboroon. Kwane, ari kuu Pool kuu ibduruk Rom aombéd wii aom doboroon kuu kerek kee wongkoon. Wongkoon ye weeb kuu AD 60 areb.

### *Korok Weng*

1. Amun Kerundi Ye Weng Ibduruk (1:1-2)
2. Keresu Yaambéd Yumbon Kanduwen Kuu Komarewa Ande Korokboon (1:3-14)
3. God Yaa Kaadkeriyiib Yaromkonoyiib Kerundok Ande Kurikuri Kamoon (1:15-23)
4. Bobni Yaa Burudande Bindi Ye Kerekmen (2:1-10)
5. Anam Andiwendan Yuudan O Yuudanban Kuu Ibmo Keriwen (2:11-22)
6. God Ye Meeni Kangdomiib Yesu Ye Mimyob Dowakeniib (sapta 3)
7. God Ye Inamen Dowaken Kan Kowe Awini Ye Kiwaan (4:1–6:20)
8. Yeenbon Weng (6:21-24)

<sup>1</sup> Ne kuu Pool, God ye dowaken yaambéd Yesu Keresumbéd kinoona ye apaso keraan.

God ye karadmodan Efesus aom doriib, yiiib kuu ma korondiyiiiban Yesu Keresu ye weng yaamo anam ande doberembirimaibdan, yiiib yaa kerek kee keendaan.

<sup>2</sup> Kabamoon kondoon ye mimyob dowakeniib yewenubmo dobiriyiiib kuu nuwambe God yoom Yariman Yesu Keresu yoom yaambéd yiiib yaa bangkandime.

### *Kingkin Ye Kerekmen Yaa Amun Kerundi*

<sup>3</sup> Nub Yariman Yesu Keresu ye Ambe God yaa kubem, amborom kuu nub kuu Keresu yaa ben daboknoon kowe Godbed Ewen aom oonoon yeman kingkin ye kerekmen ye amun kerundi korem kuu nub yaa bangkandoon.

<sup>4</sup> Yimin yiri okad ongmenabindombéd nub kuu yembéd Keresu yaambéd kinoon, ye indob ari kuu karadmo keruwéd ambarakmiyiiib kii ande dedmone daandiyiiiban ye dowad. Ye mimyob dowaken keendoon kumbéd

<sup>5</sup> yimin andowoon yirimbed nub kuu kinoon, Yesu Keresu yaambéd ye bangkandi dana kerundi dowad. Kukuu ye kubi dowakeniib meeni inamen dowakeniib yaambéd kwanoon kii.

<sup>6</sup> God ye kabamoon kondoon ye mimyob dowaken kee nambiriyiiib kowe, ye yaa kube kankoonem! Kamune kondoon kuu ye mimyob dowaken keenoanman yaa ben daboknoon kumbéd yiminmo kondoon nub yaa.

<sup>7</sup> Ye yaa ben daboknoon kumbéd nub kuu ye umkanbed biddoon kuu ambarakmi yaa are nonondandi yeman. Kukuu God ye kabamoon

kondoon ye mimyob dowaken miin darewoob ye kerekmen yaambed kui.

<sup>8</sup> God yeka ye kabamoon kondoon ye mimyob dowaken darewoob kumundinmo kuu, inamen kangdommo koremiib kaadkeri koremiib nub yaa kondoon.

<sup>9</sup> Kwane kanbiknoon ye inamen kuu ye kubi dowaken ye kerekmen yaambed nub yaa korokbendoon. Inamen kee Keresu yaambed anam id keroon kuu

<sup>10</sup> aron anam nanduune kwanoon. Kuye dowad kuu kumkam korem okad yiriyiib Ewen ariyiib korem kuu Keresu yembed korok kerok anded.

<sup>11</sup> Godbed korem ambangkimaan kuu yeka ye meeni inamen ongmimaan yaambedmo kamimaan kowe, kangkon yimin andwoon yirimbed Keresu yoom dabokni dowad nub kinoon kuu

<sup>12</sup> nubdin Keresu ande meedmuubdan kuu ye nambiri yaa kube kankoonime anded.

<sup>13</sup> Kwane, yiib kangkon yiib bobni yaa burudande bindi ye weng amun anammo wengamberenib anam andiwe, Keresu yaa ben daboknene ne karuwa nimaya andi dowad ye kumuniib deroon. Kuye kumun kuu yembed yedme kowoon ye Kingkin Karadmo kui.

<sup>14</sup> Kingkin Karadmo nub yaa kondoon kuu wonong mukod kowimaib areb, komo komo nub dowad Ewen arimbed nongkoboone dangoon yeman kuu dungkud kondoon, kamune dangoon kowe anam andime yeman kui. God ye karuwa nimaya yaa kondoon kumbed ari wene korem biddaneen kui. Kowe, ye nambiri yaa kuu kube kankoonem!

### *Pool Ye Kurikuri*

<sup>15</sup> Godbed kwamoon kowe, yiid kuu Yariman Yesu yaa anam andenib God ye karadmodan korem yaa mimyob dowaken keendimaib kuu wengamberekori,

<sup>16</sup> yiid dowad God yaa eso andi kuu korondimokban, kurikuri kameni meenendimain kii.

<sup>17</sup> Nub Yariman Yesu Keresu ye God, Ambe nambiriyiib kui, ye yaa kaamobimain kuu, yembed meeni kangdomiib komo biknoon kuu kan korokbendiyiib ye Kingkin kuu yiid yaa kondoko God kuu yiidkaadkeri darewoob arimbed kerime andid.

<sup>18</sup> Ne angkon kurikuri keraan kuu yiid mimyob ambongko nandoko yembed komo ande meedmime ande baandoon kuu yiidkaadkerime andid. Kuku amun kerundi yemoon kai nambiriyiib God ye karadmodan yi dowad Ewen arimbed nongkobooniib,

<sup>19</sup> ye yaa anam anduwendan kuu korem burudandoon ye aromkono miin darewoob arimbed Godbed nub yaa kondooniib kui. Kuye aromkono kuu yembed deme ambangkoon ye aromkono darewoob

<sup>20</sup> kumbed Keresu kuu bobnoon yirimbed nen demboone wadkeroone ye dingki wiwi angka Ewen ari nenkowoone dibeen kwamune areb kui.

<sup>21</sup> Ku dibeen kuu ooniwendaniib korok korokiib aromkonodaniib yarimandaniib deme aningkoyiibdaniib korem kuu yirimbed, yembedmo kuu ari, kibik yaronmomban mananeen yaron ari kangkon.

<sup>22</sup> Kwane, Godbed kumkam korem kuu ye yon dabderem yiri ben nongkobene korem yaa korok kere ooni ye dowad nenkwoon, anam andiwendan yi korok keru dowad.

<sup>23</sup> Kuye anam andiwendan kuu Yesu ye id areb kui, yi kuu Yesu yaa yiminmo keru yeman, ye kangkon kumkama kiwaana korem kuu ye yaambed yiminmo keru yeman.

## 2

### *Keresu Yaambed Wadkeru Kondoone*

<sup>1</sup> Kumban yuub kuu anukbed yuub wabkad inamenuub ambarakmiyuub kumbed yuub kingkin kuu bobnoon.

<sup>2</sup> Kuyaron kuu yuub kuu okad kiri ye inamen arewa yaayuub ambid wedya ye oonimbon ye korok Setenuub ye yoman wenuub dobirimaub. Kuye awad arewambed kibikee wabkaddan yaa yi korok keruon kui.

<sup>3</sup> Anuk kuu nub korem kuu yi yoom ibmo doburuwen, nub kuu id ye dowaken ye moom yaambed mikmone doberemberenuub kuye inamenuub meenu dowakenuub ye yoman winimaub. Kuyaron kuu nub kuu okad kiridanmo kowe, nimakarub yena areb God ye norin aom wunuwen kii.

<sup>4</sup> Kumban mimyob keende kakman yemoon are nonondandi ye God kuu, ye mimyob dowaken miin darewoob kumbed

<sup>5</sup> nub ambarakmi yaambed nub kingkin kuu bobnoon kumban yembed nub yaa wadkeru kondooone Keresu yoom doruub kii. Yuub kuu God

ye kabamoon kondoon ye mimyob dowaken yaambéd bobni yaa kuu burudande bindoon kii.

<sup>6</sup> Kwane, Godbed nub kuu Keresu yoom ibmo benkoobene Yesu Keresu yaa Ewen ye oonimbon aom ben daboknoone diburuwen.

<sup>7</sup> Godbed kwanoon kumbed kibikbed wene amaan ari kuu ye kabamoon kondoon ye mimyob dowaken korem burudandoon yembed awinoon kuu korokbendaneen. Kuye kabamoon kondoon ye mimyob dowaken kumbed Yesu Keresu yaa nub ben daboknoon kowe, nub yaa amun amun kamenaboos.

<sup>8</sup> Amborom kuu ye kabamoon kondoon ye mimyob dowaken yaambéd yiib kuu bobni yaa burudande bindoon kowe. Kee anam andi yaambéd kui, yiibkarebban, Godbed munob kondoon kii.

<sup>9</sup> Kuu yiib ambangki yaa kumbedban kowe, karub maa kanembed kerengkan keraanban.

<sup>10</sup> Kedi, Godbed nub kuu amunmo ongmenaboos, nub kuu Yesu Keresu yaa ben daboknoon kumbed amun amun kami dowad ongmenaboos kii. Amun amun kami kee nubbed ambangkime andi dowad anak yirimbed nekwoon.

### *Keresu Yaambéd Mimo Keruwen*

<sup>11</sup> Kwanikob, meenime, Yuudan yi kuu yikareb “Nub kuu kad wanabiwendan.” andimaib. Kwane, yiib wooniwen kuu Yuudanban kumbed yiib yaa Yuudanbed “Yiib kuu kad wanabindodan.” andimaib.\* Kumban kad wadmi

---

\* **2:11:** Kuu Yuudan yi kerengkan weng, “Nub kuu God ye amob ongmenabooniib kowe nub kuu God ye karuwa nimaya kumban Yuudanban kuu God yikaadban.” andimaib.

kuu no id yaa karub dingkimbed wadmimaib, Godbedban.

<sup>12</sup> Meenime, anuk yiri kuu yiiib kuu Keresu yaa daboknindo, Israeldan kerindeban, weng kunduk ye amob weng Abraham ye dowad ongmenaboon yaa kuu owoddan keriwén, yiiib kuu Godbed nub dowad kwananeen ande meedmiyibban, Godiibban okad kiri doriib kii.

<sup>13</sup> Kumban Yesu Keresu ye umkan yaambéd yiiib kane kane ambab angkambéd doriib kuu Keresu yaa ben dabokne God ye dia monoon.

<sup>14-15</sup> Amborom kuu yembedmo kuu nub yaa yewenub kondi ye karub, Moses ye amob wengiib amowamob ongmiweniib kuu yembed mene at ming arimbed bobnoon kumbed nare wankaroon kowe, wedyiri wirine nare andokbe yeka yeka ayooob keroon kuu yembed ben mimo kerene neman kongenoon neman kongenoon kami ye kuuk wiriniwen kuu monmaroon. Kwamune kamon ye inamen kuu ye yaambéd karub ayooob areb keriwén kuu koronde karub yeeb mimo kere yewenubmo kerime ande ongmené,

<sup>16</sup> keye karub yeeb ye id mimo yaambéd karub ayooob areb kee God yaa kunum kerime andene, neman arud wandoon neman arud wandoon kamimaib kuu at ming arimbed dowan keroon.

<sup>17</sup> Yembed mene yiiib ambab doriibdaniib dia doriibdaniib yaa yewenub weng kedmengkan-doon,

<sup>18</sup> amborom kuu nuwa yiiwa ibmo Kingkin mimo yaambéd Ambe God yaa wini ye kiwaan yembed ongmoon kowe.

<sup>19</sup> Kwanekob, yiiib kuu ambibkin maadanban,

yiib kuu owoddanban, kumban yiib kuu God ye karuwa nimaya kere dabokne God ye ambibkindan kerenib, ye dana meed keriwen.

<sup>20</sup> Kwane, God ye karuwa nimaya kuu ambib areb ongmoon. Yi dodkono kuu apasodaniib profesidaniib kui. Yi ambib kumundin amun yenbi ye dongka bot kuu Yesu Keresu, yembedmo.

<sup>21</sup> Ye yaambéd ambib id kumundin kuu yenbenabe mimo kere Yariman ye kurikuri boyambib karadmo kere daane weneen.

<sup>22</sup> Kwane, yiib kangkon Yesu yaambéd ambib areb yenbenabe weneen, God ye dobirimbon kere weniib, ye Kingkin yaambéd kui.

### 3

#### *Pool Ye Deme Yuudanban Yi Dowad*

<sup>1</sup> Keye dowad kembed Pool, ne kuu Yesu Keresu ye weng amun Yuudanban yiib yaa kan yare daandaan kumbed korok korokbed wii aom nen kaaniwe doriin.

<sup>2</sup> Kedi, yiib wengambiriwen, yiib yaa God ye kabamoon kondoon ye mimyob dowaken kedmengkandi ye deme kawoon.

<sup>3</sup> Kuye God ye inamen ongmoon kuu biknoon kumban Godbed kan dian kere korokbewoon. Kukuu anukbed yiib yaa dukmenmo ke wongke kedmengkandaan kei.

<sup>4</sup> Kwane keyaom kimingkaniib kumbed God ye inamen biknoon kuu Keresumbed korokboon ye weng kuu ne inamen nandoone nekaadkeraan kuu yiib kangkon kwane yiibkaadkeraniib.

<sup>5</sup> Kuye inamen biknoon kuu anuk yiri doriibdan yaa korokbindo kumban, kibikee God ye



Kingkinbed ye apasodan karadmoyiib profesidan karadmoyiib yaa korokboon.

<sup>6</sup> Inamen biknoon kukei, Yesu ye weng amun yaambéd Yuudanban kuu Yuudan yoom dabokne yi korem kuu Ewen ari ye yumbon kandenib id mimo kere Yesu Keresu ye weng kunduk kuu ibonmo awinaniib kii.

<sup>7</sup> Ne kuu kuye weng kedmengkandi ye deme Godbed munobmo kawoon kumbed ye aromkono yaambéd Yesu ye weng amun keye deme karub keraan.

<sup>8</sup> God ye karadmodan kane kane yiri keriwén kuu ne arebban, yi kuu ari ne kuu yirimo. Kumban deme munobmo kawoon kuu, Yuudanban yaa Keresu ye amun amun yemoon nimakarub yi inamen korem burudandoon ye weng daandi yemaniib,

<sup>9</sup> kuye inamen Godbed komarewa awine ambangkaneen ye weng kuu nimakarub korem yaa dianmo korokbi yemaniib bangkawoon kii. Kuye inamen kuu kumkam korem ongmenaboon ye God kurin anukbed meene ongmekore biknoonbed mene kibikee.

<sup>10</sup> Kuye dowad kuu God yeka ye inamen kangdom maa maa yemoon kuu anam andiwendan yaambéd Ewen ari ye korok korokiib deme aromkono bangkandoondaniib yaa kuu korokbendaneene yikaadkeraniib.

<sup>11</sup> Kuku aron korem korem ye inamen Godbed kowoon ye kerekmen yaambéd nub Yariman Yesu Keresumbed awinoone anam id keroon kui.

<sup>12</sup> Yesu yaayiib ye yaa anam andiyiib kumbed God yaa kuu arudkonoyiib kangdommo

wananuub kuu yimin.

<sup>13</sup> Kwanikob, nembed yiib yaa yedmaan kuu, yiib dowad durud yewed kandaan kuyaa meenme dowakeniibban kere korondaib, amborom kuu kuye durud yewed kuu yiib nambiri kandi yeman kowe.

### *Efesusdan Yi Dowad Kurikuri Kerundoon*

<sup>14</sup> Kuye inamen Godbed ongmoon ye dowad kumbed Ambe ye arinambo ari bumangkaan.

<sup>15</sup> Ye aningko kuu ye dana meed korem okad yiriyiib Ewen ariyiib kuu kandiwen.

<sup>16</sup> Nembed kurikuri keraan kuu, ye amun kerundi nambiriyiib ye kerekmen yaambéd yiib niindem aom aromkono kondok andid, ye Kingkin yaambéd.

<sup>17</sup> Kwanoka yiib anam andi yaambéd Keresumbed yiib niindem aom doborok. Kwane kurikuri keraan kuu, yiib kuu mimyob dowaken keendi ye yumburum kumbed niindem yiri kubunebene kangdommo keroka,

<sup>18</sup> God ye karadmodan korem yena yoom ibmo aromkono yiib inamen aom kandenib Keresumbed ye mimyob dowaken darewoowiib doboowiib ambab ariyiib aman yiriyiib kuu yiibkaadkerime andid.

<sup>19</sup> Kwane, kaadkeri yaa burudandoon ye mimyob dowaken kee kaadkerime andid. Kuyaa kaadkeraniib kuu God ye inamen kuu yiib niindem aom dembe yiminmo keraneen.

<sup>20</sup> Kwane, nub kaamobiyiib meeniyiib yaa korem burudande aman ari kumunkingkinban ye

ambangki ye God, ye aromkono nub niindem aom  
ambangkimaan ye kerekmen yaambed,

<sup>21</sup> ye yaa anam andiwendaniib Yesu Keresuyiib  
yaambed nambiri kuu awoya awoya yiri yaroniib  
awoya awoya ari yaroniib aron korem korem kon-  
dok! Anam kwanok.

## 4

### *Keresu Yaambed Id Mimo Keri*

<sup>1</sup> Yariman ye dowad wii ye karub keraan  
kowe, nembed yiib yaa nangkande yedmaan kuu,  
Godbed ye dowaken yaambed dobirime ande  
baandoone kandiwen kuyaambed kwane dobir-  
ime.

<sup>2</sup> Kukuu yiibka kankubune yena yi dabderem  
aom doberenib nangkemmo yodbirimban  
iwarimbed neman mimyob dowaken keenoon  
keenoon kamime.

<sup>3</sup> Kukuu kiwaan korem yaambed ambangkibka  
yewenub kere ibmo dohiri kumbed mimo kere  
doberem andi ye inamen Kingkin Karadmombed  
kondimaan kuu awine kande dobirime.

<sup>4</sup> Yiib baandoon kuu anam kwananeen ande  
meedmi ye inamen mimo ye dowad baandoon.  
Kwamune areb kuu kingkin kerekmen yaambed  
nub kuu id mimo keruwen, angkon kwane  
Kingkin mimo,

<sup>5</sup> Yariman mimo, anam andi mimo, baptais  
mimo,

<sup>6</sup> nimakarub korem yi Ambe God mimo, kii. Ye  
kuu nub korem ye Yariman, ye kuu nub korem  
yaambed ambangkimaan, ye kuu nub korem ye  
niindem aom doreen kii.

7 Kumban nub mimim kuu ye deme awini ye aromkono kuu Keresumbed kwane nekwe munobmo bangkandoon.

8 Kwanekob, Godbed ye weng aombed kekane yedmoon,

“Yembed ari daanoon kuu nangme awinendiwenden kuu yembed kinban wonoone ye yomanmo winiwe, munob bangkandi yeman kuu karub yena yaa bangkandoon.” ande wongkoon.

9 “Yembed ari daanoon.” andi ye weng id kuu komo? Ye id kuu ye kangkon arimbed okad niindem yiri kubunoon kumbed kii.

10 Kubunoonman yembedmo ambid ari daanene Ewen ari daanene korem ongmenaboon kuu burudandoon kowe, ye indob kuu yimin yimin yaa derendaroon.

11 Yeka yembed nekwane yena kuu apasodan kere yena kuu profesidan kere yena kuu God yaa anam andime ande yare daandidan kere yena kuu anam andiwendan awande oone God ye weng kedmengkandidan keroon.

12 Kuye dowad kuu God ye karuwa nimaya ben nekwane yena yaa awandi ye deme awini yeman. Kwaniwed, anam andidan Keresu ye id nub kuu arume daane

13 nub korem kuu anam andiyiib God ye Mingki ye kaadkeriyiib kuu meeni mimo kere kaine amne kangdommo kerenub Keresu ye inamen korem kuu yiminmo kandi yeman.

14 Kwananuub kuu nub kuu dana areb inamen embeng mana keraubban, yi kuu oknondokbed

kanwene mene kamimaun areb kowe kwane ker-aubban. Kwane, nuubbed wuure owongab ye kumkam ben keyaa kere kuyaa kere kamemoon areb, inamen embeng mana keriwendan kuu yenambed kedmengkandi maa maa yaa ben wenenib yi kanekewiyiib nemengkandiyiib kumbed ben abdon yiri winimaib kumban, nub anam andi kuu kaine amnaneenbed kuu kwane kamaubban.

<sup>15</sup> Kwane, mimyob dowaken keendi yaambbed weng anammo dakme dobaranuub kuu kiwaan korem yaambbed nub korok Keresu, yembedmo, ye aombbed kaine daananuub. Ye kuu korok,

<sup>16</sup> nub kuu ye id areb kowe, ye yaambbed dabokne mimyamo kere, id kumundin kuu kono yaa mekmeed ingkimaan areb kwane ingkanan wene awingkaane mimyob dowakenbed kaine daanaane, nub mimim kuu deme yeka yeka ambangkimaub kui.

### *Nambiri Ye Dana Kere Dobirime*

<sup>17</sup> Kowe, Yariman ye kerebiri arimbed nembbed yedmaan kuu, okad yiridan yi inamen idiibban kuyaambbed dobirimaib areb dobaraib.

<sup>18</sup> Yi kaadkeri kuu kumunbed kebenoone Godbed kondoon ye wadkeri kuyaa daboknindo, amborom kuu yi niindem aom kuu kamkono keroon kumbed nonoon keriwen kowe.

<sup>19</sup> Yi kuu kamkono keroon kowe, yika amonombe id ye dowaken yaamo doriib, inamen arewa korem awinem andi dowad. Yi kuu karakiibban, no inamen arewa ariyiib kande awinem ande doriib kii.

<sup>20</sup> Kumban, yiib Yesu Keresu yaa miniwen kuu kwamune ye kiwaan yaa kaadkerande minindo.

<sup>21</sup> Anamaa, yiib kuu Yesu ye weng kedmengkan-doone wengambiriwen kuu anam anam Yesu yaa angkeen andi ye kerekmen yaambed kii.

<sup>22</sup> Yiib kurin dobiriwen yaa ye dowad yiib yaa kedmengkandoon kuu, yiib id ye dowaken birandi yemanbed yiib inamen meeni korem kuu ben amonombe abdon kerimaan kuu, ebkad areb korem biandibko,

<sup>23</sup> Godbed yiib inamen meeni kuu yeweb ongmoko,

<sup>24</sup> yorokmo anam kere karadmo kere God areb keru ye inamen yembed ongmoon kuu, ebkad areb kwane derenime.

<sup>25</sup> Kwanikob, yiib mimim kuu dudi kara kankaare yiib dia doriibdan yaa kuu anambed daanoon daanoon kamime, amborom kuu nub korem kuu id mimo yaa daboknuwendan kowe.

<sup>26</sup> Yiib norin wandibka ambarakmaib. Norin kuu kwane angkimberembaraane aron kubunaun.

<sup>27</sup> Kwane, yiib ambarakmi kumbed Seten aomdiri ye ambongko nandaib.

<sup>28</sup> Karub kanembed yid bi ye karub keroon keroka, yid bi yaa kuu korondekore deme ambangkok. Yekareb ye dingkimbed deme ambangkaneen kumbed kamboknondan yaa kuu awandaneen.

<sup>29</sup> Yiib mongkodkono aombed weng arewayiib dembaane dakmaib. Kwane, yena yaa dowan kuyaa awandi ye kerekmen yaambed wengambiridan yi inamen aromni dowad dakmimamime.

<sup>30</sup> Kwane, yiib arewa kami kumbed God ye Kingkin Karadmo yaa dabab konaib. Ye kuu

Godbed yiib ben ambarakmi yaa burudande obonmo kerundi yaron arimbed yiib bindaneen andi dowad kumuniib deremoon areb yiib yaa kondoon kui.

<sup>31</sup> Wungkandiyiib arud darewoowiib noriniib nangbenabiyiib wengamborokbanabiyiib inamen arewa mimimiib korem kuu ben kiradmime.

<sup>32</sup> Neman amun kameron amun kameron kame nib neman mimiyob keenoon mimiyob keenoon kamime. Godbed yiib kuu Keresu yaa ben daboknoon kumbed yiib ambarakmi are nonondandoon kowe, kwamune areb neman are nonondandoon are nonondandoon kamime.

## 5

<sup>1</sup> Yiib kuu God ye mimiyob dowaken keendoon dana kowe, yembed kamimaan areb ye koob kandime.

<sup>2</sup> Kwane, Keresumbed nub yaa mimiyob dowaken keendekore dingkan aye nengke baeb amun God yaa konoone kubemoon areb yekareb yembed nub dowad bobnoon kowe, kwamune areb mimiyob dowaken keende dobirime.

<sup>3</sup> Kumban yiib kuyaom kuu nenem kamiyiib anon dowomkim yaa doberemoon areb ye inameniib barang yemoon bi ye inameniib kuu ma kamaib, amborom kuu yiib God ye karadmodanbed kwananiib kuu yiminban kowe.

<sup>4</sup> Kwane, karak bobni ye kamiyiib inameniibban ye wengiiib nima wengiiib kamaib, kukuu kuristendan yimanban. Kuned God yaambes esoo andime.

<sup>5</sup> Kedi, keye weng kee anamaa, yiribman yemoon bi ye inamen kuu God kankubune yiribman kankooni ye inamen kowe, kwamunedaniib nenem kamidaniib anon dowomkim yaa doberemoon areb kamidaniib kuu, Keresu yoom God yoom yi oonimbon aom kuu kwamimaibdan korem kuu yi yumboniibban.

<sup>6</sup> Yiib kuu korondaiwe, karub yenambed idi-ibban ye weng yaambéd birandaib, amborom kuu God yaa wunesaridan kuu kwamenabimaib kumbed ye arud darewoob kuu yi yaa minimaan kowe.

<sup>7</sup> Kwanikob, yi yoom daboknaib.

<sup>8</sup> Kedi, anak kuu yiib kuu kumun aom dobirinwen kumban, kibikee yiib kuu Yariman yaambéd nambiriyiib kerinwen kowe, nambiri ye dana areb kwane dobirime,

<sup>9</sup> amborom kuu nambiri ye yob irimaan kuu amun amuniib yorokmoyiib anamiib korem kui.

<sup>10</sup> Kwane, Yariman kubimaan ye inamen kuu onme awinime.

<sup>11</sup> Kwane, idiib kerimokban ye deme kumun aom kuu yiiwiib kuyaom ma dabokne ambangkaib. Kumban nambiri yaa korokbendime.

<sup>12</sup> Kedi, wunesaridanbed biknimbon aombéd komo ambangkimaib yaa dian dakmi kuu karak bobni yeman.

<sup>13</sup> Kunéd komo komo ambangkimaib kuu nambiri yaa korokbaniib kuu dian keraneen,

<sup>14</sup> amborom kuu nambiri kuu ben dian kerin yeman kowe. Kwanekob, ke kwamune yedmoon kei,



“O unukudbob, dembe,  
 bobnewen yiri kuu dembebko,  
 Keresumbed eb niindem aom nambiri yurok.”  
 andoon.

<sup>15</sup> Kwanekob, yiib dobiri yaa kuu korobe kaadkerime, meeni kangdom kerindodan areb keraib, meeni kangdomdan areb kerenib,

<sup>16</sup> derekmana aron korem kembed ongmendime, amborom kuu kibikee aron arewa yaambéd doruub kowe.

<sup>17</sup> Kwani kowe, inameniibbandan areb keraib, Yariman ye meeni dowaken kaadkerime.

<sup>18</sup> Ok arewa anibka awarak yaun, kumbed monmari inamen arewa yaa nenwananeen kowe. Korondibko, Kingkinbed ibendok.

<sup>19</sup> Kwane, Buk Yook ye wengiib kurikuri yook ye wengiib kumbed neman daanoon daanoon kamenib, Yariman yaa yook wingkanabe yiib niindem aombéd kubi yurin ongmenib,

<sup>20</sup> aron korem Yariman Yesu Keresu yaningko yaambéd Ambe God yaa kumkam korem ye dowad eso andime.

<sup>21</sup> Keresu yaningko kankoonimaib kumbed yi-ibkareb neman kankubune yena yi dabderem aom doboroon neman kankubune yena yi dabderem aom doboroon kamime.

### *Nima Awadmiwendan Yoom Yi Karuwa Yoom*

<sup>22</sup> Nima awadmiwendan, yiib kuu kankubune Yariman ye dabderem aom dobirimaib areb, kankubune yiib karub yi dabderem aom kwane dobirime,

<sup>23</sup> amborom kuu Keresu kuu anam andiwendan yi korok areb, karub kuu ye wonong yaa kuu yembed korok kowe. Keresu kuu anam andiwendan yi Bobni Yaa Burudande Bindi Ye Karub, kwane yi kuu ye id areb.

<sup>24</sup> Kwane, anam andiwendan kuu kankubune Keresu ye dabderem aom dobirimaib areb, nima kangkon kiwaan korem yaambéd kankubune yi karub yi dabderem aom dobirime.

<sup>25</sup> Karub awadmiwendan, yiib kangkon yiib nima yaa mimyob dowaken keendime. Keresu areb kerime. Ye kuu anam andiwendan yaa mimyob dowaken keendekore, yi dowad bobnoon.

<sup>26</sup> Kuye dowad kuu ye weng yaambéd okbed ogende arene karadmo kerime ande ongmeni yemaniib,

<sup>27</sup> kwane demkoronmo kere karadmo kere ambarakmiyiib kii ande dedmone daandiyiibban kerime andoon kumbed nambiriyiib keriwendan ben ye kerebiri ari yekareb mini yemaniib kui.

<sup>28</sup> Kwamune areb kumbed karub kuu yi id yaa mimyob dowaken kowimaib kwane yi nima yaa mimyob dowaken keendime. Karub kanembed ye wonong yaa mimyob dowaken keendimaan kuu yekareb yemeren mimyob dowaken kowimaan kii.

<sup>29</sup> Kedi, karub maa ye id kuu yekareb yemeren ma arud wandimokban, yeka yemeren bangkanemberene oonimaan. Kukuu Keresumbed ye anam andiwendan yaa kwanimaan kwamune,

<sup>30</sup> amborom kuu nub kuu ye id yaa daboknuwendan kowe.

<sup>31</sup> God Ye Weng aom kuu, “Keye dowadbed karub kuu awodki awaan domonde ye wonong yaa daboknaneen, daboknaneena yi ayoob kuu id mimo keraniib.” ande wongkoon.

<sup>32</sup> Biknoon keye weng id kuu inamen darewoob, kukuu Keresu yoom ye anam andiwendan yoom yaa ande dakmiin.

<sup>33</sup> Kwani kowe, yiib mimim kuu yiib nima yaa mimyob dowaken keendime, yiibkareb yiib yaa mimyob dowaken kowimaib kwamune. Nima kangkon yi karub yaa karub amun andime.

## 6

### *Dana Meed Yoom Arian Yoom*

<sup>1</sup> Dana, Yariman yaambéd ambe ena yi wengyiib wengambere awinime. Kwananiib kumbed yimin.

<sup>2</sup> God Ye Weng aom kuu, “Ambe ena yi weng wengambere awandime.” ande wongkoon. Kee amob weng ibduruk weng kundukiib kii. Weng kunduk kuu kei,

<sup>3</sup> “Kwananiib kumbed yiib yaa kuu yiminmo keraneene okad ari kuu aron doboob kube dobaraniib.” ande wongkoon.

<sup>4</sup> Ambeya, yiib dana yaa kuu norin wengbed daandaiwe arud wandaib, koronde benmene Yariman ye weng yaambéd dohiri amun korokbenib kedmengkandime.

### *Dabderem Yiri Dobere No Deme Awinembiridan Yoom Korok Korok Yoom*

<sup>5</sup> Yena yi dabderem yiri dobere no deme awinembiridan, yiib kangkodan okad yiri doriib yi weng yaa kuu Keresu ye weng wengambirimaib

areb kwane uniyiibbed ne kangkoman kuu amun andiyiib aadidmiyiibban ye inameniib kwane yi weng wengamberendime.

<sup>6</sup> Kangkodan yi indob ari kumbedmo amun ambangkubko nub yaa kerengkandime ande meenaib, Keresu ye dabderem yiri dobere no deme awinembirimaib areb kere God ye dowaken yaambbed yiib kuu dowakeniib kere deme kuu aron korem amunmo ambangkime.

<sup>7</sup> Karub yi deme awini arebban, Yariman ye deme awini areb kere yiib inamen korembbed ambangkime,

<sup>8</sup> amborom kuu yiibkaad karub maa ye dabderem yiri dobere no deme awinembiri ye karub o yekareb oonoonman kuu komo komo amun kameron kuu Yarimanbed kakman konaneen kowe.

<sup>9</sup> Kangkodan, yiib kangkon yiib dabderem yiri dobere no deme awinembiridan yaa kuu kwamune arebmo kerundime. Yanuub andi ye weng yi yaa daandaib, yiib kuu yiibkaad, yiib yoom yi yoom ibmo yiib Yariman kuu Ewen ari doreen kowe. Kwane, ye kuu ogoodmo yena yaamo benkoone yena yaa kankubunimokban, anammo wengyundimaan.

### *Ana Nangmi Ye Yiribman Godbed Bangkandoon*

<sup>10</sup> Weng yeenbon kuu kei, Yariman yaa ben dabokne aromnenib yaromkono darewoob aombbed dobirime.

<sup>11</sup> Ana nangmi ye yiribman Godbed bangkandoon kuu korem ben deebime. Kwananiib kumbed Seten ye birandi yaa kuu aromne kangdommo dobaraniib.

12 Nubbed ke nangbaub kee nimakarub yaamban, aromkonodan arewa yaayiib kumun ye okad kiri ye aromkonodan arewa yaayiib awad arewa ambid aom doriibdaniib yaa nangbaub.

13 Kwani kowe, ana nangmi ye yiribman Godbed bangkandoon kuu korem ben deebime. Kwananiib kumbed arewa aron mananuun ari kuu kirokmonaibban, kangdommo dobaraniib. Yiib kuu kwane ambangke dowan kerekorib kangdommo dobaraniib kii.

14 Kangdommo dobirime, anam anam ye kobaiknongbed koborom yaa awanewande barenib, yorokmo ye yirimiib deebenib,

15 yon yiri kuu yonkad areb yewenub ye weng amun yaambed nekwe dohiri yeman kuu deebenib kwamune dobirime.

16 Korem keyaa dabokni yeman kuu anam andi ye kombembed bime, kuyiib kumbed arewaman ye ana amot yumbuyiib menebaneen kuu korem kumungkaniib.

17 Godbed bindaneen andi ye topi deebenib Kingkin ye kerewang kuu bime. Kuye kerewang kuu God ye weng kii.

18 Kwane, derekmana aron korem ari kuu Kingkin yaambed kurikuri maa maa koremiib kame yedmime. Kee yiib inamen aom kowenib kerekberenmo doberenib, God ye karadmodan korem yi dowad kurikuri kamendembirime.

19 Kwane, ne yaayiib kurikuri keribko, aron kunayambed ne mongkod daande dakmaniin kuu weng bangkawoko anuk biknoon ye weng amun kuu uniyiibban dianmo dakma.

<sup>20</sup> Kuye weng ye dowad ne kuu korok ye weng daandi ye karub areb keraan kumbed ne dingki ayooob yaa kuu seinbed yerengkiwen. Kee kwanaked yimin kowe, kurikuri kamibko uniyiibban dakma.

### *Kubendi Weng*

<sup>21</sup> Kuristen angkodmi anam Yariman ye deme yaa ma korondindo no awini ye karub Taikaikus, yembed ne kuu komarewa daroni komo komo kamiin ye weng korem kuu daandaneene yiiwiib yiiibkaadkeraniib.

<sup>22</sup> Keye dowad kembed ye kuu yiib yaa nenkowaane monoon kuu, nubbed komarewa doruub kuyaa kuu yiiibkaadkerenib, kwane yembed yiib yaa kubiyiibbed ongakandi yeman.

<sup>23</sup> Kuristen angkodmia yaa yewenub keroko mimyob dowaken anam andiyiib kuu Ambe God yoom Yariman Yesu Keresu yoombéd bangkandime.

<sup>24</sup> Nub Yariman Yesu Keresu yaa mimyob dowaken kowimaib ma korondiyiibbandan kuu kabamoon kondoon ye mimyob dowaken yi korem yaa kwanemo angkimborok.

**Buk Baibel long tokples Yongkom  
Genesis, Psalms, and The New Testament in the  
Yongkom Language (also called the Yonggom  
language) of Papua New Guinea**

copyright © 2003 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Yongkom

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b3f9b0a2-8cdb-5470-8e3c-8250231eee99